

2. Vetrova S. Ye. (2009). *Batky i pochatkova shkola: Partnerstvo zarady dytyny* [Parents and Primary School: Partnership for Child]. Kharkiv: Ed. «Ranok» [in Ukrainian].

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Лугіна О. В.

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри дошкільної освіти

*Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси, Україна*

Навчання іноземної мови – це складний і багаторівневий процес, що потребує не лише знання мови, а й уміння правильно ці знання застосувати. Перш ніж схарактеризувати основні методи навчання іноземної мови, потрібно дати визначення поняття «метод». Великий тлумачний словник трактує «метод» як прийом або систему прийомів, що застосовуються в якій-небудь галузі діяльності [2, с. 522].

Одним із методів, що заслуговує на увагу є усний метод Гарольда Пальмера. Англійський педагог і методист Гарольд Пальмер (1877 – 1950) є автором понад п'ятдесяти теоретичних праць, підручників та навчальних посібників. Його усний метод, більш відомий як метод Пальмера, виник у 20-ті роки ХХ століття і не лише став широко розповсюдженим, але й значно вплинув на становлення аудіо-лінгвального та аудіо-візуального методів.

У своїй методичній концепції Пальмер висуває імітацію та заучування напам'ять як основні принципи навчання іноземної мови. Не заперечуючи в теорії ні використання рідної мови, ні свідомого підходу до фактів мови, на практиці він зводить процес навчання мови до безперервного ланцюга стимулів, які застосовує вчитель, і зворотного ланцюга реакцій з боку дітей.

Пальмер вважає, що навчання іноземної мови необхідно починати з усного мовлення. Увага, яку Пальмер приділяє усному мовленню визначає і характер мовного матеріалу. Це літературна розмовна мова, представлена текстами, які написані в межах науково відібраного словникового мінімуму. Виходячи з того, що при оволодінні рідною мовою активному її використанню передують тривалий процес її пасивного сприймання, Пальмер вважає одним із головних принципів навчання іноземної мови попереднє пасивне сприймання мови на слух. Безперечною заслугою Пальмера є зведення в систему численних і різноманітних вправ, які об'єднуються головним завданням формувати правильні навички усного мовлення. Вперше у викладанні іноземної мови Пальмер ставить питання про певну послідовність вправ, про поступове наростання їх трудності та про виділення окремих аспектів засвоєння. Система вправ, запропонована Пальмером, включає суто рецептивну роботу, що означає підсвідоме розуміння, свідому усну асиміляцію, виконання наказів, короткі відповіді та загальні запитання, рецептивно-імітативну роботу, що має на меті повторення за вчителем звуків, слів та речень, умовну та природну бесіди [3, с. 292 – 293].

У методичній системі Пальмера також є і ряд недоліків, а саме: неправомірне отождоєння засвоєння дитиною рідної мови, що відбувається одночасно з

розвитком її мислення, з процесом оволодіння іноземною мовою в штучних умовах, внаслідок чого дітям певний час відводиться пасивна роль – сприймання мови вчителя. Штучне стримування мовленнєвої діяльності, переважання механічного заучування та імітації залишає мало місця та часу для ініціативного мовлення [3, с. 293].

Своєрідним розвитком ідей Гарольда Пальмера є створений Чарльзом Фрізом (1887 – 1967) та Робертом Ладо (1915 – 1995) аудіо-лінгвальний метод. Ч. Фріз та Р. Ладо трактують процес оволодіння мовою як процес формування навичок, ефективність якого забезпечується багаторазовим повторенням одного і того ж матеріалу. Одним із головних завдань у процесі засвоєння іноземної мови є подолання негативного впливу рідної мови. Цим зумовлена важливість дотримання поступового наростання труднощів, виявлених в результаті порівняння рідної та іноземної мов. Ця вимога порівнювати мовні системи відрізняє аудіо-лінгвальний метод від усіх інших прямих та непрямих методів. Найбільше вона реалізується стосовно граматичного матеріалу, і найменше – фонетичного матеріалу. Вважаючи письмо лише неточним відображенням звукової мови Ч. Фріз і Р. Ладо рішуче виступають проти навчання читання на початковому ступені. На їх думку, вчитися розмовляти і розуміти усне мовлення саме й означає оволодіти мовою [3, с. 296 – 297].

Необхідно зауважити, що в аудіо-лінгвальному методі основна увага зосереджується на структурах, а лексичі не надається особливого значення. В аудіо-лінгвальному методі на початковому ступені зв'язні висловлювання не передбачені. Орієнтація на імітацію, складання речень за аналогією та багаторазове повторення вивченого дає підставу розглядати цей метод як подальший розвиток прямих методів.

Одним із поширених методів навчання іноземної мови є метод повної фізичної реакції (Total Physical Response – TPR). Цей метод використовується на початковому ступені навчання і базується на твердженні, що відсутність стресових ситуацій значно підвищує мотивацію навчання. До основних принципів цього методу належать: 1) розуміння іноземної мови повинно передувати говорінню; 2) розуміння необхідно розвивати шляхом виконання наказів; 3) не потрібно примушувати говорити, завдяки наказам та фізичним діям при їх виконанні спонтанно розвивається готовність до говоріння.

Використання TPR методу допомагає швидкому, ефективному запам'ятовуванню, а також сприяє активізації мовлення дітей. Цей метод реалізується шляхом використання на заняттях пісень, історій, казок, римівок, діалогів, ігор, скоромовок тощо. Метод TPR викликає позитивні емоції та допомагає на початковому етапі навчання іноземної мови залучити дітей у процес навчання. У подальшому використанні цього методу сприяє активізації мовлення. Цей метод можна інтегрувати з іншими методами, що робить процес навчання іноземної мови дітей дошкільного віку ще ефективнішим. Використання методу TPR під час вивчення різноманітних тем сприяє ґрунтовному запам'ятовуванню лексики та подальшому її відтворенні. Оскільки рухова активність дітей відбувається у процесі слухання, виконання або відтворення пісеньки, римівки, то, як наслідок, окрім лексики діти запам'ятовують граматичні структури якими подано ці лексичні одиниці [1, с. 45 – 46]. Тому можна з упевненістю сказати, що метод TPR полегшує процес навчання, сприяє вивченню та закріпленню лексики, активізує іношомовне мовлення дітей дошкільного віку.

Не залишається поза увагою і граматико-педагогічний метод навчання іноземної мови, який повністю орієнтований на дію. Виділяють різні аспекти гра-

матико-педагогічного навчання: теоретичний, індивідуально– і соціально-психологічний, психолінгвістичний, літературно– і мовнодидактичний. Основним девізом цього методу є: ми вчимо і вчимося мови головою, серцем, руками і ногами. Головною ідеєю методу є запозичення для своєї практичної діяльності у професійних мистецтвознавців та акторів наступного: як зробити банальний діалог підручника напруженим і цікавим; як створити відповідну атмосферу; як вживатися в ситуацію і роль, чітко артикулювати звуки, подавати сигнали за допомогою жестів та міміки [1, с. 47].

Розглянувши подані методи навчання іноземної мови, хоча це лише частина методів, ми можемо зробити висновок, що для ефективного засвоєння іншомовного матеріалу необхідно використовувати комплекс методів. Це зробить навчання цікавим, насиченим, різноманітним та результативним.

Література:

1. Бойко О. В. Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови / О. В. Бойко // Наукові записки Ніжин. Держ. ун-ту імені М. Гоголя: наук. Журн. / за ред. Є. І. Коваленко. – Ніжин: НДУ, 2010. С. 45 – 48.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – С. 522.

3. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВПНЗ ІЗ ФРАЗЕМАМИ З АНТРОПОНІМНИМ КОМПОНЕНТОМ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)

Мішеніна Т. М.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри української мови*

*Криворізького державного педагогічного університету
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Прагматичне моделювання семантики фразем уможливує виявлення закономірностей реалізації механізмів мовної свідомості (репрезентація денотативної ситуації; концептуалізація мовного значення; метафоризація предмета факультативної номінації) (В. Жуков, В. Калашник, Ж. Колоїз, В. Мокієнко, Н. Семененко, В. Ужченко). Афористичне значення виражається відповідно до низки прагматичних установок і когнітивних функцій етномовної свідомості. Внутрішня референція лексичних складників фраземи як специфічна здатність актуалізації у складі прецедентного вислову певної сукупності семантичних ознак зумовлює активізацію дискурсивної активності вислову. Відповідне узагальнене значення охоплює у своїй структурі додаткові семантичні ознаки, активізовані дискурсом за рахунок нівеляції локативних, хронотипних, антропонічних тощо характеристик.